
Krops-tankedans med ord og verden i bevægelse

Rikke Schou Jeppesen (RSJ), Cand. Scient., Institut for Idræt, Københavns Universitet

Artiklen berører og vedrører dansen, og den praksis jeg arbejder med indenfor det felt. En dialog mellem krop og bevidsthed, mellem bevægelse og ord. Hvordan kan sproget åbne for oplevelse af bevægelse, kreativitet, levet liv? Indenfor mit eget interesse- og forskningsfelt, som er fænomenologiens og den kunstneriske bevægelsesforskning og -praksis, handler det om at få sproget og dansen til at indgå i åben dialog og lade mødet vokse. Man kan sige at jeg bevæger mig indenfor det der kaldes Performative Social Science. Vi befinder os således på grænsen mellem kunst og forskning. Det berører hvordan det er muligt at formidle praksis og oplevelsesbaseret viden om forskellige former for erfaring og praksis i form af ord, billeder, performance der gennem det performative åbner for en flerdimensionalitet. Det bliver en forskning der er tæt forbundet med kunstneriske metoder og forankret i en æstetisk-fænomenologisk udforskning af kreativitet i konkrete praksisfelter. Jeg kalder det en kropstankedans i titlen, fordi jeg allerede er optaget af et projekt der handler om at arbejde med en integreret krops-bevidstheds tilgang, som er stærkt inspireret af Ole Fogh Kirkeby's begreb 'kropstanke'. Kropstankedansen foregår konstant i enhver oplevelse, indlevelse, refleksion. og det fænomenologisk- filosofiske og performative ståsted giver plads til at arbejde med dette som forsker. Denne artikel vil komme med forskellige eksempler som illustrerer denne 'praksis'.

Hvordan kan sproget åbne for oplevelse af bevægelse, kreativitet, levet liv? Hvordan kan man åbne for dialog mellem krop og bevidsthed, mellem bevægelse og ord?

Dette er centrale spørgsmål affødt af den praksis jeg arbejder med indenfor fænomenologien og den kunstneriske bevægelsesforskning og -praksis. Det handler om at få sproget og dansen til at indgå i åben dialog og lade mødet vokse. Moving writing, oplevelsesanalyse, fænomenologisk epoché, intuitive writing, er måder at beskrive møder med livets forskellige rum og blive klogere på dem og os selv. Man kan sige at jeg bevæger mig indenfor det der kaldes Performative Social Science. Det berører hvordan det er muligt at formidle praksis og oplevelsesbaseret viden om forskellige former for erfaring og praksis i form af ord, billeder, performance der gennem det performative åbner for en flerdimensionalitet. Det bliver en forskning der er tæt forbundet med kunstneriske metoder og

forankret i en æstetisk-fænomenologisk udforskning af kreativitet i konkrete praksisfelter. Denne type formidling giver forskeren mulighed for at kommunikere sanselige, æstetiske, eksperientelle dimensioner ved et fænomen. Vi befinder os således på grænsen mellem kunst og forskning. To felter som begge deler nysgerrigheden overfor verden, skaber-glæden og kreativiteten.

Jeg kalder det en kropstankedans i titlen, fordi jeg allerede er optaget af et projekt der handler om at arbejde med en integreret krops-bevidstheds tilgang, som er stærkt inspireret af Ole Fogh Kirkeby's begreb 'kropstanke'. Kropstankedansen foregår konstant i enhver oplevelse, indlevelse, refleksion. og det fænomenologisk-filosofiske og performative ståsted giver plads til at arbejde med dette som forsker. *Hvordan kan man forske i menneskers liv som levende processer på måder der ikke fører til en fiksering og fastlåsnings? Hvad bliver motivet? Hvilke former for viden kan vi sætte i bevægelse? Hvordan kan den form for forskning i unikke begivenheder indgå som transformative perspektiver? Og hvordan berører det unikke og det universelle hinanden? Hvordan kan vi arbejde med at udvide den enkeltes frihed og samtidigt øge sensitivitet og ansvarlighed for helheden?*

Kreativitetens praksis I:

A dance with nature.

En dansetime med naturen.

Jeg vil gerne dele en dans med læseren som fandt sted for flere år siden i Jacumba Hot Springs i Californien. Det er en lille flække der ligger lige på grænsen til Mexico i ørkenen. Det var september måned i 2002 og det var varmt. Alicia Marvan og jeg selv var taget på en udforskningsstur med video kamera og en lyst til at eksperimentere med site-specifik dans i dette rå og smukke landskab og skulle bo på Jacumba Hot Springs Spa i 3 dage.

På andendagen var vi ude i en lund, hvor vi hver i sær valgte et sted at udforske, og arbejde i. Jeg havde fundet et træ og en kæmpesten som stod lænet mod hinanden, og dette billede, som virkede så energimæssigt ladet, og samtidigt så stille og ubevægeligt gjorde mig både ydmyg og inspireret. Her ville jeg danse. Alicia fandt en lille lavning med meget unge selvsåede træer lidt derfra og vi aftalte at arbejde hver for sig i en times tid – danse og skrive – og så bagefter se hinandens steder og bevægelsesmæssige udforskning og ideer og dokumentere på video. Jeg opdagede hurtigt at stedet ikke ønskede at jeg kom med mine store dansebevægelser. Her var der andre boller på suppen...

Her er min beskrivelse af mødet med dette kraftfulde sted, som åbnede min følelse for naturens dans og hvad dans er for mig.

Tegning: Jacumba 21/9/2002.

Which is leaning against which? The old tree or the huge mossy boulder? Or both?

I find a spot to sit. The boulder is cold. Its coolness is soothing. My left leg is resting on another rock. The moss is hard and soft. Crispy to the touch of the tip of my fingers. A pallet of color. "A rolling stone gathers no moss"; this stone is definitely far from moving! The tree too. It has survived wildfire and drought. Now it is inhabited by ants. I changed location because of them. They have their side and I have mine. The leaves on the old mossy branches are nodding their heads around the corner of the large boulder ... 'yes' ... 'no ... 'I don't think so'... 'Yes, maybe'... 'YES'...

A horse neighs. A breeze sweeps across the tree tops. It is too hot to move. It should be very obvious to me. Nodding is all that is sensible under the circumstances. I feel myself invited to dance in stillness. I feel my tree and the rocks and they dance me and I dance them in the stillness of the hot now. I lie down on a semi flat boulder and lean my head against a rock behind me. Perfect. To keep in equilibrium, I have to support my right arm on the rock next to me. This is nice.

I have a fly and a bee visit a couple of times. I close my eyes. Let the thoughts wander. This is a nice dance. And it keeps me cool. So the leaves are nodding 'yes' and 'no' and the rocks and boulders want me to share their relation to gravity. They are so calming. A bird goes 'pip pip pip... pip pip' and is answered by a 'twiit'. One of the rocks looks like the head of a parrot. I could do a parrot dance. But decide against it. It would be a little too much. It would break the spell. The little rocky tree hill is accepting me only on certain conditions I realize. Go with the flow. Chill. Nod and keep your ears open and your eyes to the sky. Ok, I'm in. Let's dance...

Jacumba notes 21/9/2002

Den lille fortælling om min dans med stenene og træet er for mig en oplevelse der fortæller noget om det at være til stede og åben i et møde. Om at være ydmyg og sensitivt lyttende overfor verden, og stole på intuitioner der dropper ned gennem kroppen. Den kreative bevægelse sker i relationen og dialogen med det der er. Med det som sker omkring og i en selv. Dansens sprog og praksis er ikke nødvendigvis åbent og kreativt, det erkender jeg, men der er stort potentiale for begge dele. I dansen, i den kreative bevægelse og vekselvirkning med et levende og kropsligt, kreativt sprog kan der skabes energetiske synergier og synkinæstetiske synapser på tværs af kroppe, genrer og verdener. Er det ikke fantastisk at tænke på?

Deborah Hay - amerikansk performer og koreograf siger om sin dans, 'my perception is the dance'. Dansen sker i mødet med nuet. Dette møde kommer særligt tydeligt frem i dansen som performance men det angår ethvert møde. Det angår hvordan vi bevæger os ind i mødet som en måde der åbner for oplevelser af verden. Vores møde er en tæt sammenvævning af bevægelser der kommer fra verden der strømmer os i møde og fra vores krop. En kiasme kalder Merleau-Ponty det. En stemthed som farver verden. Verden er venlig? Verden er ond? JA. Nej, Måske, Måske ikke.

* * *

I bund og grund kan jeg ikke komme udenom de eksistentielle lag når jeg beskæftiger mig med dansen fordi det handler om livet for mig, om livets bevægelse, livets energi. Det handler om at opdage måder at være 'i live' på. At opdage, at det er mødet der skaber oplevelsen – At opdage at der ikke er én måde at forbinde begivenhed og oplevelse men et uendeligt spektrum af mulige betydninger – en udvidelse og intensivering af alt der berører mødet. Det handler helt banalt om at

flytte sig fra en fiksering af forventninger og normer ind i en spontan zone af udsigeligthed – en zone der kan åbne sig alle steder fra. At komme udover sig selv og sit eget lille liv. At føle sammenhæng, at føle sig som en del af verden. At føle kærlighed. Kreativitet som praksis er for mig at holde kroppen, bevidstheden, tanken og sproget i en åben og sensitiv og skabende bevægelse i det omfang det er muligt. At finde måder der kan støtte en sådan proces. At være til stede i processen i en intuitiv og imaginativ bevægelse der skaber rytmer der forbinder - fordi det er det der er. Det er der, jeg mærker livet som bevægelse, der jeg lærer og lever.

Kreativitetens praksis II:

En svingom med Ole Fogh Kirkebys BEGIVENHED. Et helt igennem kropstænkende møde med ord og teorier der åbner verden. (Tak Ole).

Dansen sker

Dansen sker som begivenhed. I mødet mellem dansen, mig, min kropstanke og verden. Jeg vil gerne gå i dialog med teksten om dette.

Ole Fogh Kirkeby skriver i ”Eventum Tantum”:

”Den måde, hvorpå de mangfoldige sider af det umiddelbart nærværende, af kraften i det, der sker, træder frem, passer ikke nødvendigvis til den begivenhed, der som spænding mellem ord og begreb sammenfatter eller opsummerer denne processuelle bevægelse.” (Kirkeby 2005, 13-14)

Det er en anden måde at sige, at det jeg kan skrive om, hvad jeg har oplevet, ikke kan gennemlyse alle aspekter ved mødet mellem dansen, verden, mig og nuet. At den begivenhed jeg skriver frem, altid vil efterlade dunkle kroge og fjerne eller nære enge, der ikke viser sig, der ikke lader sig beskrive. Når jeg, på forskellige måder, med forskelligt sprog, lader oplevelsen af dansens landskab og den kunstneriske metode som eksperiment udfolde sig.

Men jeg oplever meget stærkt at mit skift til et mere poetisk sprog netop har hjulpet mig med at oplyse flere områder, give begivenheden som den kommer til at fremstå for dig, kære læser, meget mere fylde og liv, end jeg havde kunnet hvis jeg udelukkende skulle benytte mig af den realistiske akademiske stil. Det handler om sammenvævninger af det performative som bevægelse og at smage ordene som kropslige svingninger. Det handler om dansen i ordene og om at lade ord og begreber være åbne og levende. Lade dem skifte farve og tone efter omgivelserne. Det poetiske sprog rummer en flertydighed som åbner for en flerdimensionalitet og en flertydighed¹.

¹ Ordets potentialer er smukt beskrevet af OFK i det første nummer af dette tidsskrift.

Jeg har virkelig oplevet et radikalt skift på det seneste. Det er som om verden har drejet sig. Så min kropslige fornemmelse og min oplevelse af verden er blevet åbnet og intensiveret. Det er som om min krop har været tidsmæssigt forskudt i forhold til verden. At der ikke har været samtidighed mellem mig, min krop og verden. Mødet har været ude af fokus. Forskudt. Og det jeg oplever nu er at der er sket en afstemning. At jeg har formået at stille på uret, og lande i mødet, i begivenheden. Så den lever og så jeg lever så meget desto mere.

”Det er nødvendigt, at kunne tale om begivenheden som betydning hinsides betydning, i egenskab af et aktivt, skabende centrum i midten af vores liv, som vi bærer på os, og som vi kun kan forholde os ordentligt til ved ”at bevare dets hemmelighed” – eller med en reformulering af Epiktets og Deleuzes fælles maksime – ved ”at vise os værdige til begivenheden”, ved ”at være stærke nok til at blive ét med begivenheden”. (Kirkeby 2005:18)

Jeg er således hoppet i med begge ben. Uden først at være sikker på at jeg kunne svømme i den sø der var målet for kroppens projektil. Overfladen er penetreret. Vandet er overraskende behageligt i sin temperatur og bæreevne. Tankerne klukker i ørerne der fyldes med vand. Luftbobler kilder min hud på deres flugt op. Op mod overfladen hvor lyset brydes og udsender stråler af blødt sollys. I grønne, blå, orange, hvide baner af lys gennem vandet. Begivenheden omslutter og gennemstrømmer mig. Jeg er dykket ned for at mærke, se, sanse, hvad der kommer. Nu et landskab under vand. Der kan man bare se. Hvorfor mon det?

Kroppen er vægtløs. Helt fri til at boltre sig. Fri fra den evige rejse fra gulvet, fra jorden. Op gennem skelettets tårne af hvid masse. Balancens regnskab er sat på standby. Arme og ben kan bevæge sig frit uden tanke på faldets mulighed. Faldets potentielle farlighed. Men farlighed. Er. Kan drukne. Kan lade lungerne fylde af det varme vand og se verden, livet, dansen, sindet, passere revy på smalfilm. Vandets farlighed. Balancen holdes. Balancen mellem behovet for ilt og lysten til at danse i vandet som en fisk. Til at udforske dybet.

Nok. Det er nok. Husker. At holde pauser i overfladens elektriske spænding. Lyden rammer den blottede pande og skaber ekko i ørernes våde gange. Luften fylder lungerne og får kroppen til at hæve sig af vandet, danser som en korkprop på søens tag.

Alma-begivenhed; genstandsløs tanke; Betydningens begivenhed. Proto-begivenhed; meningstilskyndelse og menings-form; Begivenhedens betydning. Kirkeby beskriver spændingen mellem de to som ”en svæven på en overflade” (Kirkeby 2005:20) Hvordan gør man det når man ingen vinger har? Jo, f.eks. i vandet. I søen jeg lige besøgte. Så var det derfor.

”Kroppen er døren mellem alma-begivenheden og begivenhedens betydning, proto-begivenheden” (Kirkeby 2005:23). Er det en svingdør eller en dør med kun et håndtag på den ene side? Han beskriver en frihedsspalte, i spændingen mellem de to. ”Spillet mellem mening og løsthed for mening sætter et frihedens mikro-rum, for så vidt vi kan væрге os mod mening på meningsimmunitetens vegne. Men det viser, at frihed som friheden til ikke at ville se det, man ser, forudsætter et særligt begreb om erfaring og viden på den ene side, og om viljen på den anden” (Kirkeby 2005:26). Kroppen er døren, muligvis en svingdør som lader mig passere mellem det virtuelle, alma-begivenhedens rum og det aktuelle, proto-begivenhedens rum, og tilbage igen.

Dansen sker. Jeg kan forbinde mig med dansen i mødet. I begivenheden som sker. Og i frihedsspalten kalder jeg vedholdende og tålmodig mening på mening tilbage, ser dem, lader dem passere, falde, forgå, genopstå. Lader dansen finde ord for hvad begivenheden er. Nu. Og nu. Og nu. For at lade dem glide videre i flodens strøm igen og igen.

”Hvis vi på nogen måde skulle kunne siges at ”skabe” begivenheden, så kun fordi vi vælger en udlægning af den på grundlag af begivenhedens ethos. At skabe begivenheden vil sige at befri den fra vores eget behov for mening.

Den befriede begivenhed kalder jeg for en ”konstellation”. Det er begivenheden, der processerer på sine egne vilkår, fordi vi møder den med åbne øjne. Prøver vi derimod at få begivenheden til at passe ind i en plan, en strategi, en historie, så forvandler vi den til en installation. Begivenhedens ethos opfordrer os til at behandle begivenheder som om de var konstellationer.” (Kirkeby 2005:31-32)

Friheden er iboende begivenheden jeg lader ske. Jeg sker, det sker, vi sker. Gennem at lade mig åbne helt til dette møde, kan begivenheden gennemlyse og bevæge rummet og mig. Hvor dansen lever. Og lever endnu en gang. Hver gang jeg skriver dansen, sker den. Dansen sker. Dansen sker. Igen. Nu.

”Konstellationen udtrykker det faktum, at vi kun kan blive modtaget som handlende af en begivenhed, hvori vi tager vort eget projekt alvorligt” (Kirkeby 2005:33). Jeg sidder og læser ordene og bliver glad i maven. Tak. Nu forstår jeg bedre hvorfor jeg springer i med begge ben. Går planken ud. Vover springet. Hvorfor jeg er nødt til at acceptere bevægelsen. Processen. Hvorfor jeg ikke behøver at fikse viden for at få viden. Hvis jeg vil modtage begivenhedens gave. At jeg må acceptere begivenheden nysgerrigt og åbent og lytte til den. Læs med mig:

”Installationen er skabt af magten (krisis, potestas), og konstellationen er skabt af kraften (dynamis).

Det kan også udtrykkes således, at der er en kraft (dynamis) i begivenheden, der må bevares, og ikke gribes og omformes til magt (krisis). Kraften er anonym, den er alles og ingens; magten er altid ejet, og strategisk, også selvom magt er en relation og ikke en tilstand. Kraften er på alma-begivenhedens plan...” (Kirkeby 2005:33)

Epoché metoden hjælper mig til at holde mig fri af trangen til at nøjes med på forhånd skabte begreber og fikseringer af mening. Og hjælper mig til at bevare kraften i begivenheden og forankringen i kroppen. At lade dansens landskaber skrive sig frem gennem begivenheden. Så åbent som muligt.

For ikke længe siden udkom Kirkeby's nye bog ”*Skønheden Sker*” (2007) – i den forbindelse var jeg til præsentationen af den - i Kilens Atrium - på Copenhagen Business School. Kirkeby holdt her et foredrag om skønheden:

”Skønheden er et chok”

”Skønheden træder frem i et nærværsøjeblik, som den også selv har med, og som det er dens vilkår at destruere.”

”Skønheden findes ikke. Den sker.”

”Skønheden er en proces der skabes af begivenheden.”

”I hver eneste ting og relation, der træder frem for os, knytter dens skønhed båndet mellem al den tid der har været og al den tid der vil komme.”

”Skønheden er ren overflade – spændingen mellem immanens og prægnans. Som en trappe. Du træder et skridt længere ned men befinder dig stadig på overfladen.”

Jeg bevæger mig på dansens trappe. På dansens overflade der er dyb som afgrunden. Som folder sig ind og folder sig ud for øjnene af mig. Skønheden sker. Dansen sker. Kaster mig ind i kroppens dirrende celledans. Til vægten af celle på celle på celle. Som hopper.

Og skønheden kigger med over skulderen. Flygtig og æterisk lader den sig ikke gribe eller fange. Som sand fra den hvideste strand. Strømmer igennem den lukkede hånd båret af tyngdekraftens evige bevægelse. Ned og ud. Skønheden sker i mødet. Hvis den dukker op. I begivenheden som dansen åbner mig igennem. Den sker. Den er der og den er der ikke. Skaber og opløser sig selv i en uendelighed. Kan ikke undlade den. Den flyder i årene. Den lever i kroppen. I rummet. I verden. Som ikke-endnu-sket. Og så sker den. Med klare øjne. Fejer den hen over livet. Og efterlader verden frisk og ny. Eller gammel og træt. Eller.

For igen at dukke op. Og ned. I bugten. I bogen. I bevægelsen. Så derfor må jeg have skønheden med på rejsen som mulighed. Som en af begivenhedens blinde punkter. Som sker. I mødet. Når jeg gør mig fortjent til begivenheden, som Kirkeby skriver. Mon ikke skønheden så dukker op. Jeg tror det. Men forventer intet.

* * *

Dette er et forsøg på at tage konsekvensen af ønsket om at ophæve vores vestlige tendens til opsplnitning af krop og tanke. Mit forsøg gik og går i sin enkelhed ud på at anvende den (krops)fænomenologiske metode, Kirkeby's begreb kropstanken, og min egen kropsligt forankrede møde med verden, hvad enten det er en akademisk/filosofisk tekst eller et møde med verden gennem dansen, i en begivenhed hvor jeg giver mig selv lov til at skrive med hele mit væsen, uden at dømme hvad der er op og ned, ude og inde, fantasi og virkelighed. Jeg stoler på hvad der kommer giver mening - som når man stiller sin radio ind på en særlig frekvens, så kommer der temaer, sange, erindringer, energi og lys, som har en betydning for dette specielle tema. At stole på det der kommer.

Jeg har været nysgerrig og forundret og provokeret af at lave forskning indenfor dansens felt, hvor jeg som danser og bevæger, har oplevet 'på egen krop' at erfaringer, oplevelser, følelser, erkendelser lagres rundt i kroppens lommer og gemmer, og at kroppen derfor er en udtømmelig kilde til viden og erkendelse om verden, livet, mennesket, og at bevidsthed ikke er noget der er begrænset til hovedet.

Hvorfor er det at man indenfor academia så oftest, selv når det handler om bevægelsesbaserede processer og praksisser, vælger at skrive udelukkende med sit hoved? Vi skriver til hinanden på måder der viser at vi ikke stoler på vores egne sanser og på måder der fortæller andre at de heller ikke skal stole på deres. Man må ikke forføre, man skal være kritisk, og undgå at lade sig rive med, undgå 'going na(t)ive'... Nu skal det ikke blive til et fundamentalistisk partsindlæg om afskaffelse af al forskning der ikke er kropstænkt og kropstænkende, men jeg vil blot fortælle hvor jeg kommer fra, og hvad der har motiveret mine eksperimenter, som jeg håber på at få mulighed for at arbejde videre med. Og som måske kan inspirere andre til at kaste sig ud i det. Det er en sjov og udfordrende øvelse.

Min dans med Kirkeby's teori, er således et forsøg på at gå til en tekst med hele mit væsen og stole på det der kommer, og være åben og nysgerrig efter hvad der dukker op. Og det er jo så her at jeg også danser på grænsen mellem kunsten og videnskaben, mellem praksis og forskning. Hvor kreativitetens praksis, her således i form af en begivenhed, finder sted, eller sker som en kreativ dialog mellem dansen, kropstanken, verden.

Kreativitetens praksis III:

Jeg vil gerne afrunde min lille dans omkring kreativitetens praksis som den folder sig ud for mig, med en tekst der berører udfordringen med og oplevelsen af sproget som aktiv og villig partner i dansens kreative udfoldelse.

At nære tillid

Dansen finder vej ud gennem hudens porer og kæmper sig op til stående. Her lige foran mig. Rejser sig rank og strålende smuk lige i øjenhøjde. Ser roligt ind i mine øjne. Gennem mine øjne og trækker mig op med rode. Finder mine fødders fæste og hiver til. Fejlplantning. Find en ny potte. Nu skal jeg være der. Du har jo ikke brug for en. Vand er der nok af. Og hvad gør jorden? Jorden knolder bare derudaf. Dansen tager mig ved hånden og skubber blidt til den lukkede dør som giver sig og langsomt åbner sig for os.

Kom bare nærmere. De vil se dig danse og lade dig finde kroppens leg og tusinde sprog, og vil forstå og se dig, dansende i solen i regnen. I natten. Fordi det er vigtigt. Vigtigere end alt andet lige her og nu og for mig og dig og for os.

For det er her vi er – her vi mødes. På disse sider. I disse ord og med denne dans i mellem os. I kroppen. I årerne. I blodet. Danser igen. Danser med mine hænder over tasterne. Fanger i'et og prikken med.

Hvordan gør man helt enkelt? Hvordan skriver jeg dansen i mig? I os? I verden? Som mig? Når der står teoretikere på nakken af hinanden for at byde ind, og byde sig til. De vil ikke tie stille. De vil på banen. På bordet. På scenen. På. Hvad er der nu galt i at fortælle en historie? At fortælle noget vigtigt uden skabelon og skema. Uden forudbestemte mål og skabeloner. Uden flere tanker end dem som vokser frem fra kroppens leg og dans med nuet og med verden. Jeg vender ryggen til. Vender ryggen til det store T det lille e det lille o, r og i (siger Teori). Fordi jeg kan. Fordi det vokser frem i dansen. Fordi dansen ikke venter på sin tur. Fordi verden ikke kan andet. Den skal leves og opleves. Den skal ikke fanges i sommerfuglenet. Den skal opdages og beundres med barnets øjne og åbne sind. Den kan tids nok fikseres. Sprælle i nettet som en nyfangen fisk.

Lad bevægelserne bølge. Bølge med dansen. Med dansens leg med kroppens op og ned, ind og ud. I verden. Maurice Merleau Ponty skaber en poetisk filosofi om det levende møde. Af verden – af verden af kød og blod. Siger dansen er det femte skabende element. De andre er ild, vand, jord, luft. Nej, Rikke, han siger at bevægelse er det femte element². Nå, ja, men det er jo det samme. Eller næsten i hvert fald. Mine bevægelser leger med dansen. Min dans hilser på bevægelser med glæde og gensynsrus.

En bevægelse åbner sig og finder dansen i det små og nære. I det lille mellemrum mellem tid og sted, og mellem mig og dig. Finder et rum for at skabe noget der aldrig har været før og som aldrig er igen, andet end nu. Lige nu og lige her. I mødet. I dette øjeblik. Med dig. Fordi dansen sætter os stævne og vil vores opmærksomhed. Vil ses og mærkes lige nu. Finder vej på denne side, og gennem disse hænder. For fattigt men alligevel ikke. Det skal danses. Og siges. Det skal jo op og

² Engel 2004:3,6 – hentet fra Merleau-Ponty's sidste bog "Le visible et l'invisible" fra 1964

ned på plakaten og papiret. For det er vigtigt. Det er vigtigt ikke at spilde tiden. At værdsætte og vække et nu til live så det opleves. Bevæges. Røres. Gennem dansen gennem ordene. Gennem mig. Det er jo kun gennem mig de fortællinger kan finde vej og få liv. Det er kun mig der kan. Det er mig der skal og bør og tør. Måske næsten helt. Vil gerne. Undersøge. Har undersøgt. Finder ord til at dække. Og forløse. Tiden. Dansen. Bevægelsen. Nuet. Oplevelsen. Mig. Rum og tid og her og nu. Som en stor gryde af duftende glohed suppe. Som jeg smager på. Forsigtigt med det yderste af læbekanten. Indånder den dampende duft af urter. I det levende møde som åbner. Åbner for skabelsen af netop dette øjeblik. Hvor begivenheden sker.

Jeg skal stole på mig selv. På mit materiale. På at det er sådan det skal gøres. På at jeg kan gøre det. Netop sådan. Fordi det giver mening. Fordi det er vigtigt. Jeg ved det godt. Men det er så svært. For hvordan kan jeg mest direkte. Bedst. Rigtigst. Fortælle min historie om dansen som skabende proces og eksperimentet som kunstnerisk metode. Fortælle min oplevelse. Fortælle hvad dansen gør og hvordan den åbner. Hvordan den åbner og vedbliver med at åbne nye døre og horisonter og dåser og skuffer. Ord og digte, slidte T-shirts og gamle hjemmestrikkede sokker strømmer ud af skabe og skuffer og sejler forbi i en lind strøm. Jeg lader hånden glide henover floden af alt der dukker op i kølvandet. Dansen lader ordene komme uden stop og skaber hele tiden nye billeder og nye virkeligheder. (...) Finder form og farve og tone og takt. Skaber nye og gamle forbindelser og gamle og nye vers.

*Store cirkler og små dyp.
Kroppen er vævet ind i og vævet
sammen med alt der er.
Med sengetæppet derhjemme.
Med fuglen i haven.
Med en hund der blev kørt over på E20.
Kroppen skaber verden og dansen,
og dansen skaber kroppen og verden,
og verden skaber kroppen og dansen.
Kroppen er ingen beholder eller skraldespand.
Eller gryde eller plasticpose uden hank.
Kroppen er verden og dansen.
Dansens krop er fri og vild og modig og stærk
og jeg kan slet ikke sidde stille mere.
Nu må jeg altså danse.
Det går ikke an at sidde længere.*

*Nu må det stoppe. Stop. Slip tasterne
og dans.
Dansen er.
Verden venter.
Ikke.
Farvel så længe.
Vi ses.*

* * *

Jeg kunne vælge at slutte med denne åbne hilsen men vil gerne lige samle energien og fastholde læserens blik endnu et par linjer. For at afrunde denne dans omkring kreativitetens praksis som har belyst nogle centrale temaer i forhold til mødet, begivenheden, og selve tilgangen til livet. Anvendelsen af kropstanken – som en kropsfænomenologisk metode – til afsøgning og udvikling af teori såvel som praksis om kreativitet i bevægelse, har for mig været med til at åbne for et nyt sprog som trækker på en bred pallet af tråde og energier der bor i mødet. I det møde hvor kreativitet sker som bevægelser der berører mig og det der er omkring mig. Dette er ikke i sig selv noget radikalt nyt, der er mange teknikker som har afsøgt hvordan vi kan nå ind i sådanne levende møder bl. a. f.eks. automatic writing til kreative skriveprocesser. Det tager ganske vist direkte udgangspunkt i ord og ordenes dans mens jeg her begynder med kroppens og bevægelsens dans, men uanset om det er ord der bevæger eller dansen der skaber billeder og ord så bliver det en fornemmelse af at åbne sig i øjeblikkets dans – somme tider i ord, andre gange i bevægelser. Ikke desto mindre finder jeg det særligt interessant at eksperimentere med dette indenfor en akademisk ramme, en forskningsramme, for at blive klogere på hvad dette 'noget' kan, hvad der gemmer sig i en kropstænkende tilgang til forskningsrelaterede problemer og spørgsmål, og derigennem hvad der gemmer sig af uudforskede ressourcer i forskningens kroppe og tanker. Kreativitetens praksis åbner for nye måder at forstå og møde verden og hinanden på og dermed udfordrer den også traditionelle grænser imellem f.eks. forskning og kunst.

Referencer og inspirationskilder

- Andersen, Benny (2002). Det oprørske skelet. I: *Samlede Digte. Digte 1960-2001*. Valby: Borgen, s. 847-849.
- Colebrook, Claire (2002). *Understanding Deleuze*. Crows Nest, Australia: Allen & Unwin.
- Daly, Ann (2002). *Critical Gestures. Writings on Dance and Culture*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press.
- Deleuze, Gilles (2004/1968). *Difference and Repetition*. London/New York: Continuum.

- Engel, Lis (2001). *Krop psyke verden*. Højbjerg: Hovedland
- Engel, Lis (2004). *På sporet af bevægelse – imagination og kreative processer*. www.idrottsforum.org. 2004-02-10.
- Engel, Lis; Rønholt, Helle; Svendler Nielsen, Charlotte & Winther, Helle D. (2006). *Bevægelsens poetik: om den æstetiske dimension i bevægelse*. København: Museum Tusulanums Forlag & Institut for Idræt, Københavns Universitet
- Flyvbjerg, Bent (1991). *Rationalitet og magt. I. Det konkrete videnskab*. København: Akademisk forlag.
- Foster, Susan Leigh (1986). *Reading Dancing: Bodies and Subjects in Contemporary American Dance*. Berkeley/Los Angeles/London: University of California Press.
- Hay, Deborah (2000). *My Body, the Buddhist*. Middletown, Connecticut: Wesleyan University Press.
- Hay, Deborah (2001). Performance as Practice. *Dance Theater Journal, The voice of Dance*. vol. 17 no.2
- Jeppesen, Rikke Schou (2007). Playing awake. Om hvordan verden mødes og opleves og danses. Upubl. specialeafhandling. Institut for Idræt, Københavns Universitet.
- Kirkeby, Ole Fogh (1998). *Begivenhed og Krops-tanke. En fænomenologisk-hermeneutisk analyse*. København: Handelshøjskolens forlag.
- Kirkeby, Ole Fogh (2005). *Eventum Tantum – begivenhedens ethos*. København: Samfundslitteratur.
- Kirkeby, Ole Fogh (2007). *Skønheden sker. Begivenhedens æstetik*. København: Samfundslitteratur.
- Kirkeby, Ole Fogh (2010). Affektenlehre and protreptic - About the Mental States, Moods, Emotions and Affects regarding their character and their function in Protreptic. I: *Tidsskrift for kreativitet, spontaneitet og læring*. Vol. 1, s. 15-32.
- Kristensen, Lars (2008) ¿hvor dybt kan jeg nå? Upubl. specialeafhandling fra Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.
- Massumi, B. (2002). Introduction: Like a Thought. In: Brain Massumi (Ed.) (2002). *A Shock to Thought. Expression after Deleuze and Guattari*. London/New York: Routledge. (s. xiii-xxxix)
- Merleau-Ponty, Maurice (1945/2006). *Kroppens fænomenologi*. Frederiksberg: Det lille Forlag.
- Sheets-Johnstone, Maxine (1999). *The Primacy of Movement*. Amsterdam: John Benjamin.
- Silvennoinen, Martti (2004) Body – Experience – Text. In: John Bale, Mette K. Christensen & Gertrud Pfister (eds.) *Writing Lives in Sport. Biographies, Life-stories and Methods*. Aarhus: Aarhus University Press. s. 85-93
- Skou Olsen, Jens (2010) Den kreative krise. I: *Tidsskrift for kreativitet, spontaneitet og læring*. Vol. 1, s. 33-45.
-

Svendler Nielsen, Charlotte (2009) *Ind i bevægelsen. Et performativt fænomenologisk feltstudie om kropslighed, mening og kreativitet i børns læreprocesser i bevægelsesundervisning i skolen*. Ph.d. afhandling. Institut for Idræt, Københavns Universitet.